

Beslutad av: Kommunfullmäktige

Datum: 2022-02-14

Beslutsparagraf: Kf § 5/2022

Börjar gälla: 2022-01-01

Dokumentansvarig politisk instans: Kultur- och fritidsnämnden

Dokumentansvarig tjänsteperson: Enhetschef kultur och fritid

Följs upp: Enligt plan

Diarienummer: Ks 2021/218, Kfn 2020/42

MÅLINRIKTAT DOKUMENT | PLAN

Biblioteksplan 2022–2026 Tomelilla kommun

Tomelilla
kommun

Tomelilla kommuns styrdokument

Regeldokument

Regeldokument är dokument som talar om hur kommunen ska arbeta. Regeldokument kan också vara lokala föreskrifter om olika bestämmelser som kan påverka kommuninvånare eller företag.

REGLEMENTEN RIKTLINJER RUTINER

Målinriktade dokument

Målinriktade dokument visar vad kommunen vill uppnå, strävar efter eller har som mål.

VISION PROGRAM OCH STRATEGIER PLANER HANDLINGSPLANER

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord	s.4
Syfte och uppdrag	s.5
Omvärldsfaktorer	s.6
Nuläge	s.7
Tomelillas vision	s.8
Bibliotekets vision	s.9
Bibliotekets uppdrag	s.9
Verksamhetsmål för biblioteket	s.10
Fokusområden	s.10
Det tillgängliga biblioteket	s.10
Utvecklingsområden tillgänglighet	s.11
Barn och unga	s.12
Utvecklingsområden för barn och unga	s.13
Skolbibliotek	s.14
Vision och mål för skolbiblioteken	s.14
Utvecklingsområden för skolbiblioteken	s.14
Utvärdering och revidering	s.15
Bilagor och länkar	s.16

FÖRORD

Idag kan vi se att medborgaren har ett stort behov en öppen och tillgänglig mötesplats. Bibliotekens uppgift är att vara den mötesplatsen som är tillgänglig för alla människor i vårt samhälle. Det globala, nationella och lokala samhället är i ständig förändring och detta avspeglar sig också i bibliotekets verksamhet. Bibliotekets uppdrag är därför idag väldigt annorlunda mot vad det var tidigare. Biblioteket behöver ständigt utveckla sig för att vara en demokratisk och kunskapsförmedlande aktör.

Biblioteket är en av de platser i samhället som är tillgängligt för alla. Biblioteken ska vara en demokratisk och öppen mötesplats och ska ses som en självklar resurs i det livslånga lärandet. I en tid av förändrade informationsvanor och snabb teknikutveckling ställs det stora krav på att biblioteket förutom att verka för kontinuitet även är med i förändringen av samhället. Vi behöver utvecklas i takt med samhället men allra helst hålla oss i framkant så att vi kan vara en resurs när medborgarna behöver det.

SYFTE OCH UPPDRAG

Folkbiblioteken är en lagstadgad verksamhet som är en central del i ett demokratiskt och hållbart samhälle. Bibliotekslagen anger att alla medborgare ska ha tillgång till ettfolkbibliotek för att främja intresset för läsning och tillgång till litteratur. Biblioteket ska avgiftsfritt tillhandahålla litteratur oavsett publiceringsform och utbudet av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet. Biblioteket ska tillhandahålla information, upplysning och utbildning samt kulturell verksamhet i övrigt. Enligt bibliotekslagen ska samtliga kommuner och landsting anta biblioteksplaner för sin verksamhet inom biblioteksområdet.

Biblioteksplanen ska ses som ett redskap för politiker och tjänstemän att på ett strategiskt och strukturerat sätt kunna tillvarata befintliga biblioteksresurser, skapa en beredskap för framtidens krav samt stimulera till utveckling. Genom en biblioteksplan kan därför biblioteken utveckla och tydliggöra målsättningarna med verksamheten och planen kan på så sätt peka ut en tydlig riktning för bibliotekets verksamhet. Utifrån biblioteksplanen ska det årligen utarbetas handlingsplaner för biblioteksverksamheten. Biblioteksplanen anger strategiska mål och utvecklingsområden för biblioteksverksamheten i Tomelilla kommun.

Enligt bibliotekslagen ska folkbiblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. Särskild uppmärksamhet ska också ägnas åt personer med funktionsnedsättning, nationella minoritetsgrupper och personer med annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur anpassad efter deras behov. Ett av målen i bibliotekslagen är att biblioteket och dess personal ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och deltagande i kulturlivet.

I 2 kap. 36 § skollagen, som började tillämpas 1 juli 2011, står det att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Bestämmelsen gäller såväl offentliga som fristående skolor. För skolbiblioteken gäller även 6–8 §§ i bibliotekslagen. Biblioteksplanen innefattar Tomelilla kommuns folk- och skolbibliotek och är antagen av kommunstyrelsen.

Till grund för planen ligger olika styrdokument som Tomelilla kommuns vision och övergripande strategiområden, bibliotekslagen, Unescos folkbiblioteksmanifest och barnkonventionen.

Biblioteksplanen är reviderad utifrån biblioteksplanen 2017–2021, (antagen av kommunstyrelsen 2017-11-15, § 204).

Revision har skett av kultur och fritidsverksamheten och av skolverksamheten samt vård och omsorg och har behandlats av kultur- och fritidsnämnden och i familjenämnden samt vård och omsorgsnämnden.

OMVÄRLDSFAKTORER

Förutom den allmänna samhällsutvecklingen inom ekonomi och politik finns det ett flertal omvärldsfaktorer som har särskilt stor inverkan på biblioteksverksamheten. På relativt kort tid har samhället genomgått stora förändringar, från industrisamhälle till kunskaps- och informationssamhälle, men även från kommunikationssamhälle till upplevelsesamhälle. Globaliseringen ökar, samhället går mot ökad mångfald samtidigt som det också alltmer präglas av individens önskemål. Den enskilda människan vänder sig i hög utsträckning till biblioteket då det är den plats i samhälletsom alla kan vända sig till oavsett bakgrund, ekonomi, etnicitet m.m. Coronapandemin har tillfälligt minskat globaliseringstrenden men samtidigt kraftigt bidragit till en ökad digitalisering.

Folkbiblioteken har som uppgift att värna om demokrati och yttrandefrihet, arbeta med läsfrämjande, ge alla möjlighet att ta del av kultur, kunskap och information på en fri och neutral mötesplats. Det livslånga lärandet är en självklarhet, detta gäller såväl det formella som informella lärandet. I många kommuner minskar bibliotekensutlån medan besöken inte minskar i samma takt, utan i vissa fall till och med ökar.

Allt fler bibliotekstjänster sker digitalt. Undersökningar visar på minskat läsande, samtidigt som villkoren för läsning förändras. Ny teknik ger upphov till ett nytt medieutbud som kan ge nya medievänor och nya former av kulturutövning.

Pandemin har ökat efterfrågan på e-böcker och digitala tjänster, och biblioteket möter här konkurrens av kommersiella aktörer. Tillgången till informations- och kunskapsnät kommer att bli allt viktigare i takt med att samhällsutvecklingen blir alltmer kunskapsberoende – varför även kunskap om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning och lärande blir en alltmer självklar förutsättning för delaktighet i samhälls- och kulturlivet. Det är en stor utmaning för biblioteken att följa och möta upp biblioteksanvändarnas nya behov.

NULÄGE

Boende i och kring Tomelilla kommun har tillgång till folkbiblioteket som utgörs av huvudbibliotek i tätorten, samt filialer i Brösarp, Onslunda och Smedstorp.

Huvudbiblioteket ligger i det centralt belägna kulturhuset och lokalerna är väl anpassade för verksamheten. Biblioteket samverkar i stor utsträckning med de övriga verksamheter som bedrivs i kulturhuset; konsthall, kulturskola, jazzarkiv och infopoint. Huvudbiblioteket har bemannad öppettid 43 timmar i veckan och blir under våren 2021 meröppet alla dagar mellan 08.00 och 21.00.

Filialerna är placerade i de F-6 skolor i de mindre samhällena Brösarp, Onslunda och Smedstorp, vilka ligger centralt och tillgängligt i respektive by. Skolorna är den användargrupp som tenderar att använda filialbiblioteken i störst utsträckning. Alla filialbibliotek har bemannad öppettid 9 timmar per vecka och har meröppet alla dagar mellan 07.00 och 21.00.

Skolbibliotek i kommunen

I kommunen finns det nio skolor: sex F-6 skolor (varav en friskola), en 7–9 skola, engymnasieskola (friskola) samt en folkhögskola. Tre kommunala skolor har egna skolbibliotek och dessa är bemannade i olika utsträckning. Som nämnts tidigare nyttjar skolan filialbiblioteken i sin verksamhet. Samtliga grundskolor får genom folkbibliotekets läsfrämjandeplan ta del av regelbundna läsfrämjande åtgärder.

De kommunala skolbibliotekens bestånd ingår i folkbibliotekets datorsystem. Inköp och gallring sköts i samarbete med folkbiblioteket. Anslaget för medieinköp fastställs av respektive skolas rektor.

Kastanjeskolan är kommunens enda 7–9 skola. Skolans bibliotek är öppet 32 timmar i veckan fördelat på veckans alla dagar. Skolbiblioteket bemannas av bibliotekarie under utbildning. Under vt 2021 har Kastanjeskolan 362 elever.

Byavångsskolan är en F-6 skola och har öppet hela skoldagen och bemannas av bibliotekarie ca 15 timmar/vecka, fördelat på 2 dagar. Under vt 2021 har Byavångsskolan 260 elever.

Lindesborgsskolan är en F-6-skola och har öppet hela skoldagen och bemannas av bibliotekarie ca 20 timmar/vecka, fördelat på 3 dagar. Under vt 2021 har Lindesborgsskolan 320 elever.

Friskolor samt folkhögskola

Det finns en friskola i kommunen som bedriver F-6-verksamhet. Skolbiblioteket är delvis bemannat. Skolan planerar ett enklare biblioteksdataprogram för att administrera böcker och utlåning. Biblioteket är alltid tillgängligt för eleverna under skolans öppettider. Friskolan har genom avtal med folkbiblioteket tillgång till de aktiviteter som den läsfrämjande verksamheten innefattar. Friskolan drivs av Trydefriskolas ekonomiska förening. Under vt 2021 har Tryde friskola 154 elever.

I kommunen finns även en friskola för gymnasieelever, Bollerups naturbruksgymnasium. Biblioteket är bemannat delar av dagen och har inga fasta öppettider. Tjänsten är en kombinerad specialpedagog/skolbibliotekarie-tjänst. Det biblioteksdatasystem som används är Dantek Bibliomatik. Huvudman för gymnasieskolan är Stiftelsen lagmannen Tage Ludvig Sylvans Lantbruksinstitut Bollerup. Under vt 2021 har Bollerups naturbruksgymnasium ca 250 elever.

Österlens folkhögskola har ett skolbibliotek som är bemannat en dag i veckan på eftermiddagen. Skolans specialpedagog finns även tillgänglig i biblioteket.

Deltagarna har tillgång till skolbiblioteket alla dagar i veckan. Skolan anordnar olika föreläsningar och framträdande som är öppna för allmänheten några gånger varje år. Man använder ett eget datorsystem. Skolans huvudman är föreningen Österlens folkhögskola. Under läsåret 20/21 har Österlens folkhögskola ca 450 deltagare.

TOMELILLAS VISION

I Tomelilla på Österlen odlar vi matkultur och kreativitet. Vår gemensamma innovationskraft ger näring och hållbar tillväxt.

En kortare devis är kopplad till visionen:

Tomelilla på Österlen - en kreativ och hållbar bit av Skåne.

BIBLIOTEKETS VISION

Biblioteket ska som kulturell mötesplats bidra till individens livslånga lärande. Genom att stödja människors individuella behov av information och lärande kan biblioteken bidra till lokal utveckling och tillväxt samt till individens växande.

Ledord är berättelse-mötesplats-folkbildning.

Bibliotekets uppdrag

I Tomelilla kommun ska det finnas folkbibliotek såväl i tätorten som i byarna, de ska vara öppna och tillgängliga för alla – dvs alla kommuninvånare ska kunna nyttja biblioteksservicen såväl fysiskt som digitalt oavsett var i kommunen man bor.

Biblioteket ska vara tillgängligt så att människor från alla samhällsgrupper, av alla kön och i alla åldrar kan mötas. Biblioteken har därför en viktig roll att fylla för att motverka alla former av segregation och kunskapsklyftor. Det ska ges möjlighet till fritillgång till läsupplevelser och kunskapskällor. Såväl det traditionella tryckta mediet som det digitala ska finnas tillgängligt. Det ska vara lätt för användarna att hitta det de söker, därför har biblioteket ett ansvar för systematisering, kvalitet och relevans i sina medier och digitala informationsresurser. Bibliotekens roll i det livslånga lärandetska stärkas. Biblioteket ska utvecklas ytterligare som kunskapscentrum med ett stort utbud av medier, aktiviteter och tjänster. Kraven på utbildning och kompetensutveckling ger biblioteken en nyckelroll både för att höja kunskapsnivån och för att öka den kulturella kompetensen. Biblioteket ska inbjuda till kulturella möten och verka som en social mötesplats för medborgarna med folkbildning i fokus. Barn och unga är framtiden, därför ska biblioteken arbeta med särskilt fokus på dessa och ska fungera i ännu högre utsträckning som mötesplats för barn och unga, där de har tillgång till datorer och media i olika format.

Biblioteksverksamhetens uppdrag är att tillgängliggöra och bistå med information för medborgaren. Bibliotekets webbplats ska vara interaktiv, dynamisk, informativ och lättillgänglig.

Biblioteksverksamheten har en öppen dialog och samverkar med såväl interna som externa aktörer för att kunna erbjuda ett så bra verksamhetsutbud som möjligt.

Verksamhetsmål för biblioteket

Kultur- och fritidsnämnden har antagit dessa mål för 2022:

- Kulturvärden ska bevaras och utvecklas
- Attrahera fler målgrupper till vår verksamhet
- Föreningslivet ska öka sin verksamhet för barn och ungdomar med fem procent

FOKUSOMRÅDEN

Utifrån kommunens och bibliotekets visioner och uppdrag har arbetet för att utveckla och stärka biblioteksverksamheten i kommunen utmynnat i två fokusområden: *Det tillgängliga biblioteket* och *Barn och unga*.

Det tillgängliga biblioteket

Det är viktigt att tillgänglighetsaspekten genomsyrar hela biblioteksverksamheten vad gäller lokaler, öppettider, medieformat och tillgång till information. Alla ska vara välkomna till våra bibliotek.

Biblioteket ska vara en mötesplats med ett allsidigt utbud för kommuninvånarna. Programverksamheten som biblioteket bedriver är bred, kostnadsfri och öppen för alla. Utöver författarbesök och föreläsningar finns det flera återkommande programpunkter, såsom och öppen bokcirkel som utgör viktiga sociala mötesplatser. Alla bibliotek, även filialbiblioteken ska erbjuda viss programverksamhet.

Bibliotekets läsfrämjande verksamhet är en naturlig del och självklar utgångspunkt för såväl dagligt arbete som programverksamhet. Det handlar om alltifrån beståndsarbete, tillgängliggörande och marknadsföring till läsinspirationstillfällen och författarbesök.

Biblioteket arbetar med tillgänglighet på flera områden och särskild uppmärksamhet riktas mot personer med särskilda behov, samt personer med annat modersmål än svenska. Detta bland annat genom att erbjuda anpassade medier samt litteratur på olika språk. I Tomelilla finns uppskattningsvis ett 20-tal olika språk.

Uppsökande verksamhet bedrivs för att nå dem som beroende av ålder och/eller funktionsnedsättning inte kan ta sig till biblioteket. Biblioteket har till exempel bokenkommer-service och bokdepositioner på äldreboenden.

Biblioteket bedriver läsombudsverksamhet för att utöka förmedlingen av litteratur. Detta genom att biblioteket erbjuder fortbildning, stöd

och inspiration vid träffar och föreläsningar.

Biblioteket erbjuder digital nedladdning eller direktnedladdning av talböcker för låntagare med läshinder.

Biblioteket arbetar för att underlätta studierna för de studenter som är bosatta i kommunen, genom bland annat fjärrlån och hjälp med informationssökning.

Samhälls- och teknikutvecklingen ställer höga krav på digital delaktighet. Det är viktigt att biblioteket följer med i teknikutvecklingen och medverkar till att minska den digitala klyftan. Biblioteket ska inom ramen för sitt demokratiska uppdrag uppmärksamma och erbjuda utbildning och information kring digitala frågor. Tillgång till och kunskap om den digitala kommunikationen är en förutsättning för att kunna delta i samhället. Biblioteken och dess personal har även stor betydelse genom att kunna vägleda bland stora informationsmängder och förmedla kunskaper i MK – medie- och informationskunnighet.

Genom samverkan med Region Skåne och särskilt med de övriga folkbiblioteken inom Skåne Sydost tillgängliggörs ett stort medieutbud genom ett välfungerande och miljöanpassat distributionssystem.

Tomelilla bibliotek samverkar med biblioteken i Ystad, Simrishamn, Sjöbo och Skurupgällande bland annat webb, medier och bibliotekssystem. Det är ett pågående och ständigt utvecklingsbart samarbete som gynnar medborgarna i de fem kommunerna.

Utvecklingsområden tillgänglighet

Biblioteket som mötesplats

Genom en mångsidig programverksamhet verkar biblioteket som en arena för kultur och bildning såväl som en mötesplats för medborgare i alla åldrar. Med en stor variation bland programpunkterna, där såväl föreläsningar kring aktuella ämnen som kreativa aktiviteter ingår, attraheras olika målgrupper till biblioteket. Genom meröppet på alla kommunens bibliotek är lokalerna mer tillgängliga och relevanta för kommuninvånarna.

Läsfrämjande verksamhet

Genom att vidareutveckla och hitta nya former för den läsfrämjande verksamheten vill vi nå ut till nya målgrupper; öppna vägar till litteraturen för dem som inte läser samt ge fler möjlighet till konstnärliga upplevelser genom litteratur och kulturevenemang.

Delaktighet

Biblioteket ska arbeta för att främja invånarnas inflytande över och delaktighet i biblioteksverksamheten.

Uppsökande verksamhet

Biblioteket ska utveckla nya former och metoder för den uppsökande verksamheten. Biblioteket behöver nå dem som inte kan komma till biblioteket eller inte känner till bibliotekets verksamhet och utbud. Genom samarbeten med t.ex. omsorgsförvaltningen nås fler och aktiviteter utanför bibliotekets lokaler ökar kunskapen om och delaktigheten i biblioteksverksamheten.

Digital delaktighet

Biblioteket ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i samhälls- och kulturlivet. För att motverka digitala klyftor ska biblioteket i ökad utsträckning erbjuda och marknadsföra tjänster såsom individuellt anpassad vägledning i IT- och datoranvändning samt workshops och informationstillfällen. Biblioteken ska också vid behov erbjuda digitala programpunkter som ett alternativ till fysiska träffar.

Integration

Mångspråkiga medier är en viktig del av bibliotekets utbud, liksom litteratur och medier som främjar integration och språkträning. För att tillgodose de ökade behov som finns i kommunen ska samverkan ske mellan flera olika aktörer, såväl inom kommunen som över kommungränserna. Utöver en utvidgning av det befintliga mediebeståndet ska biblioteket vidareutveckla integrationsarbetet genom olika aktiviteter.

BARN OCH UNGA

De tillgänglighetsaspekter som beskrivs i fokusområdet för *Det tillgängliga biblioteket* är lika relevanta för den biblioteksverksamhet som riktas mot barn och unga varför detta fokusområde i viss mån är överlappande, men med särskild uppmärksamhet riktad åt just barn och unga.

Läsning förmedlar insikt och förståelse för människans olika livssituationer och behov, läsningen skapar också lustfyllda upplevelser. Den bidrar till barn och ungas personliga utveckling. Bibliotekens läsfrämjande arbete är viktigt för att väcka lust och inspiration för läsning. Lusten att läsa grundläggs tidigt och det är också under de första åren som barnen lär sig hantera ett eget språk.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp på Tomelilla bibliotek. Ett av bibliotekets uppdrag är att arbeta med språkutveckling, att främja

läsning och att stötta barn och unga i deras sökande efter kunskap och kreativt tänkande. Att stärka berättelsen oavsett medieform eller språk är av stor vikt. Att kunna läsa och förstå en text är en förutsättning för att kunna vara delaktig i samhället varför det är av största vikt att erbjuda ett tillgänglighetsanpassat utbud som kommer alla till del. Till exempel erbjuds strömmande och nedladdningsbara e-böcker, e-ljudböcker och talböcker förlåntagare med läshinder samt användarutbildning för dessa tjänster.

Bibliotekets läsfrämjande verksamhet är även vad gäller barn och unga en naturlig del och självklar utgångspunkt för såväl dagligt arbete som programverksamhet.

Tomelilla bibliotek har under lång tid fokuserat på att främja läsning långsiktigt och systematiskt. Barnhälsovården, förskolorna och skolorna i kommunen är viktiga samarbetspartners när det gäller att nå barnen i det läsfrämjande arbetet. Biblioteket har utarbetat en läsfrämjande handlingsplan som bland annat innebär att biblioteket delar ut bokgåvor till barn och unga vid olika åldrar. Eleverna bjuds återkommande in på biblioteksvisning i biblioteket och får möjlighet att träffa en bibliotekarie. Biblioteket arrangerar också bokprat och författarbesök åt eleverna vid olika åldrar.

Biblioteket samarbetar med verksamheter i kommunen som vänder sig till barn och unga men också till föräldrar. Biblioteket fungerar som en social mötesplats och arbetar aktivt för att vara ett stöd åt dessa målgrupper i fråga om språkutveckling.

Utvecklingsområden för barn och unga

Barns fritid

Biblioteken ska hitta fler vägar för att nå barn och unga på deras fritid. Detta som endel i det läsfrämjande arbetet men även för att utveckla biblioteket som mötesplats för dessa grupper. Fördjupad samverkan ska ske med aktörer inom kommunen men också externt.

Integration

Biblioteket ska utveckla arbetet med mångspråkig litteratur i samråd med förskola och skola. Biblioteket ska också vidareutveckla integrationsarbetet genom aktiviteter inom programverksamheten.

Barnkonventionen

Biblioteken ska arbeta aktivt med att implementera barnkonventionen i arbetet riktat mot barn och unga. En del av det arbetet innebär att främja och möjliggöra barn och ungas delaktighet.

SKOLBIBLIOTEK

Skolbibliotekens vision

Skolbiblioteken ska främja lärande där eleven stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och mänskliga värden. Skolbiblioteken ska ge förutsättningar för elever att utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga.

Skolbibliotekens mål

Genom utbildad personal ska skolbiblioteket bidra till elevers måluppfyllelse och enlikvärdig utbildning. Skolbiblioteken ska vara en integrerad del av förskoleklassens, fritidshemmens och grundskolans pedagogiska verksamhet. Skolbibliotekarien och medieutbudet ska utgöra pedagogiska resurser i värdegrundsarbetet i skolan, samt ge elever möjlighet att sätta sig in i andra människors situation och se världen från olika perspektiv. Skolbiblioteket ska samordna och tillgängliggöra medier och information samt arbeta läsfrämjande.

Utvecklingsområden för skolbiblioteken

Skolbibliotekariens deltagande i det pedagogiska arbetet på skolan och i samarbetet med skolans personal ska öka, med särskilt fokus på värdegrundsarbete och läsfrämjande aktiviteter. Samverkan mellan folkbibliotek och skolbiblioteken bör utvecklas för ytterligare tillgänglighet. Detta sker redan idag med till exempel bokprat, temaplock, författarbesök och inköp. Skolbiblioteken ska i högre grad rikta sin verksamhet mot fritidshemmen.

Skolbiblioteket ska vara ett stöd i arbetet med elevernas digitala kompetens. Arbetet i MIK (medie- och informationskunnighet) ska i större utsträckning ske i samarbete med skolbibliotekarien. Informationsteknik och källkritik ska tas upp som en naturlig del i alla arbetsområden där det är aktuellt.

UTVÄRDERING OCH REVIDERING

Planens giltighet 2022–2026.

Biblioteksplanen ska i samverkan med kommunstyrelsens kultur- och fritidsnämnd och familjenämnden samt vård och omsorgsnämnden utvärderas och revideras vartfemte år. Verksamheten ska utarbeta handlingsplaner kopplade till utvecklingsområdena som årligen ska utvärderas och följas upp i verksamhetsberättelsen.

BILAGOR OCH LÄNKAR

Tomelilla kommuns övergripande strategiområde

Bibliotekslagen

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bibliotekslag-2013801_sfs-2013-801

Skollagen

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Skollag-2010800_sfs-2010-800/

Unescos folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest

<https://www.biblioteksfor.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2017/01/bibliotekens-internationella-manifest-webb-utskrift.pdf>

Regional kulturplan för Skåne 2021-2024

https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer_dokument/regional-kulturplan-for-skane-2021-2024_final.pdf

Barnkonventionen

<https://unicef.se/barnkonventionen>

Bilaga 1

Bibliotekslagen

1 § I denna lag finns bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet. Det allmänna biblioteksväsendet består av

1. folkbibliotek,
2. skolbibliotek,
3. regional biblioteksverksamhet,
4. sjukhusbibliotek,
5. högskolebibliotek,
6. lånecentraler, och
7. övriga offentligt finansierade bibliotek.

Syfte och ändamål

2 § Biblioteken ska främja läsning och tillgång till litteratur. De ska också främja information, upplysning, utbildning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksservice ska finnas tillgänglig för alla.

Ansvarsfördelning

3 § Bibliotekshuvudmän är kommunerna, landstingen, staten och, ifråga om vissa skolor, enskilda.

1. För folkbibliotek ansvarar kommunerna.
2. För skolbibliotek ansvarar kommuner, landsting, staten eller enskilda huvudmän i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. skollagen (2010:800).
3. För regional biblioteksverksamhet ansvarar landstingen.
4. För sjukhusbibliotek vid sjukhus med kommunalt huvudmannaskap ansvarar landstingen.
5. För högskolebibliotek vid alla universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434) ansvarar staten.
6. För lånecentraler och övrig biblioteksverksamhet som enligt särskilda bestämmelser är en uppgift för staten ansvarar staten.

Biblioteksplaner

4 § Kommunerna och landstingen ska anta planer för sin biblioteksverksamhet.

Paragrafen motsvarar 7 a § andra stycket i 1996 års bibliotekslag och någon ändring i sak avses inte. Övervägandena finns i 3.5.

Folkbibliotek

5 § Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till kommuninvånarnas behov. Folkbibliotekens utbud av litteratur, medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

Folkbiblioteken ska särskilt främja användningen av informationsteknik för kunskapsinhämtning och lärande.

Prioriterade grupper

6 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur anpassad till deras behov.

7 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att erbjuda litteratur anpassad till deras behov.

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska.

Avgiftsfrihet

9 § På folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform.

Trots första stycket får folkbiblioteken ta ut

1. ersättning för kostnader för porto, fotokopiering och andraliknande tjänster, och
2. avgift för de fall låntagare inte lämnar tillbaka det som de har lånat

Skolbibliotek

10 § Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek. Det som anges om folkbibliotek i 6–8 §§ gäller även skolbibliotek.

Regional biblioteksverksamhet

11 § Varje landsting bör bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja folkbibliotekens samarbete, kunskapsutveckling och kvalitet.

Högskolebibliotek

12 § Det ska finnas tillgång till högskolebibliotek vid alla universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434). Dessa bibliotek ska, inom de områden som anknyter till utbildning och forskning vid universitetet eller högskolan, svara för biblioteksservicesamt i övrigt bistå och samverka med övriga delar av det allmänna biblioteksväsendet i enlighet med vad som anges i 14 och 15 §§.

Lånecentraler

13 § För en kompletterande medieförsörjning ska det finnas en eller flera lånecentraler.

Samverkan

14 § Bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendets ska samverka.

15 § Regional biblioteksverksamhet samt högskolebibliotek, lånecentraler och andra statligt finansierade bibliotek ska

1. avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna till folkbibliotekens förfogande, och
2. i övrigt samverka med folkbiblioteken och skolbiblioteken och bistå dem i deras strävan att erbjuda låntagarna en god biblioteksservice.

Folkbiblioteken får ställa litteratur till förfogande för andra offentligt finansierade bibliotek.

Uppföljning

16 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick och ansvara för samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet.

Myndigheten ska tillsammans med kommunerna och landstingen följa upp hur de planer för biblioteksverksamheterna som antagits har utformats och hur de används.

Ikraftträdandebestämmelse

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013, då bibliotekslagen (1996:1596) ska upphöra att gälla. Enligt bestämmelsen träder den nya lagen i kraft den 1 juli 2013. Samtidigt ska bibliotekslagen (1996:1596) upphöra att gälla.

Skollag (2010:800)

36 § Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.